

MINDENNAPI MADARAINK MONITORINGJA

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Monitoring Központ

Cím: NYÍREGYHÁZA 1, Pf. 286., 4401
TEL: (30) 9 066 285; E-MAIL: monitoring@mme.hu

Á-NÉR összefoglaló

Az MMM egyik lényeges feladata, hogy nyomon tudjuk követni a hazai főbb élőhelytípusok állapotának változását az ott fészkelő madarak és az élőhelyek rendszeres felmérése révén. Az élőhelyek leírásánál az 1997-ben, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer keretében, kidolgozott és elfogadott **Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszert (Á-NÉR)** használjuk azzal a céllal, hogy adataink szabványosak (kompatibilisak) legyenek az országban folyó hasonló jellegű monitoring munkákkal.

Az Á-NÉR létrehozásakor készítői arra törekedtek, hogy teljes körűen lefedje a magyarországi élőhelyeket, általánosan használható legyen (nem speciálisan képzett szakemberek is használhassák), s fontos szempont volt, hogy a degradált élőhelyeket is monitorozhatóvá tegyék. Az Á-NÉR viszonylag kevés és tág kategóriát tartalmaz (a kategóriák száma 116), ezért a felhasználók szélesebb tábora alkalmazhatja munkája során.

A következő oldalon felsoroljuk mind a 116 kategóriát, melyeket a megfigyelési pontok kiválasztásakor esedékes élőhely-térképezés alkalmával kell használni. Az Á-NÉR részletes leírása a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer keretében kiadott 10 kötetes munka II. kötetében található, melynek címe „A magyarországi élőhelyek leírása, határozója és a Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer” (Fekete, G., Molnár, Zs. és Horváth, F. 1997. Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer II. A magyarországi élőhelyek leírása, határozója és a Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer. Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest). Ebben a kötetben 220 oldalon részletezik az Á-NÉR leírását, melyet nem áll módunkban felmérőink számára eljuttatni, de letölthető PDF verzióját megtalálhatják a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természet- és Környezetmegőrzési Szakállamtitkárságának honlapján (http://www.termeszetvedelem.hu/?pg=sub_471).

Az **élőhely-térképezéskor** elsősorban a **fő kategóriákat** használjuk (egy betűs kódok, vastagon szedve), az **alkategóriákat** (két betűs kódok) csak azon esetekben, ha azokat biztosan felismerik. Kérünk minden felmérőt, hogy az egyszerűbben elkülöníthető **alkategóriákat**, melyeket biztosan felismernek, használják is a munka során (pl. B, J, O, S, T, U alkategóriáit)! Különösen a T (Agrár élőhelyek) és U (Egyéb élőhelyek) kategóriák részletezésének elhagyásával, esünk el sok értékes információtól. A T1 alkategóriát további három kategóriára bontottuk (T1G-gabona; T1K-kukorica, T1R-repce), mert ezek viszonylag könnyen felismerhetőek és a madarak szempontjából sem lényegtelen tényezők.

Az élőhely-térképezés menete a következő:

A megfigyelési pont kiválasztásakor az első kiválasztott ponton, előveszik a „Terepnaplót” és az első oldal 100m sugarú körébe berajzolják az élőhelyek (Á-NÉR szerint) elhelyezkedését, és a megfelelő élőhely-foltokba beírják a megfelelő Á-NÉR kategória (vagy alkategória) kódját. Ezt mind a 15 kiválasztott megfigyelési ponton elvégzik.

Ezen munka elvégzése után már „csak” a megfelelő napot (pl. nem szeles, esős nap) kell megvárni, és megtörténhet az első madárállomány számlálás, a kiválasztott és élőhely szempontjából térképezett megfigyelési pontokon.

Az Á-NÉR-t bemutató CD ROM **Élőhelytípusok és Társulások** címen jelent meg a MAGYARORSZÁG FLÓRÁJA ÉS FAUNÁJA SOROZATBAN (KOSSUTH KIADÓ, COM-COM BT.)

Kérdés esetén hívja a programvezetőt a (30) 9 066 285-ös telefonszámon!

Köszönjük a munkáját!

A	Hínarasok
A1	Békalencés, rucaörömös, tócsagazos úszóhínár
A2	Rencés, kolokános lebegőhínár
A3	Békaszőlős, süllőhínaras, tündérrózsás, vizitökös, tündérfátylas, sulymos rögzült hínár
A4	Békaliliomos és más lápi hínár
A5	Víziboglárkás, tófonalas vagy csillárkamoszatos szikes hínár

B	Mocsarak
B1	Tavak zárt nádasai és gyékényesei
B2	Tavi harmatkásás, békabuzogányos, tavi kákás, métegykórós mocsarak
B3	Vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hidőrös stb. mocsarak és nádasok
B4	Zsombékosok
B5	Nem zsombékoló magassárrétek
B6	Zsiókás és sziki kákás szikes mocsarak

C	Forráslápok, átmeneti és dagadólápok
C1	Mészkerülő, illetve meszes talajú forráslápok
C2	Tőzegmohás átmeneti lápok
C3	Tőzegmohalápok

D	Üde sík- és dombvidéki rétek és rétlápok
D1	Üde és nádasodó láprétek-rétlápok
D2	Kiszáradó kékperjés láprétek
D3	Dombvidéki mocsárrétek
D4	Alföldi mocsárrétek
D5	Patakparti és lápi magaskórósok

E	Domb- és hegyvidéki gyepek
E1	Franciaperjés domb- és hegyvidéki rétek
E2	Veres csenkeszes hegyi rétek
E3	Hegyvidéki sovány gyepek
E4	Szórfűgyepek
E5	Csarabosok

F	Szikesek
F1	Ürmöspuszták
F2	Szikes rétek
F3	Sziki magaskórósok
F4	Mészpázsitos szikfokok
F5	Padkás szikesek és szikes tavak iszapnövényzete

G	Nyílt szárazgyepek
G1	Évelő nyílt homokpusztai gyepek
G2	Mészkedvelő nyílt sziklagyepek
G3	Mészkerülő nyílt sziklagyepek

H	Zárt száraz és félszáraz gyepek
H1	Zárt sziklagyepek
H2	Sziklafüves lejtősztyepprétek
H3	Pusztafüves lejtősztyeppék és erdőssztyepprétek
H4	Stabilizálódott félszáraz írtásrétek, gyepek és száraz magaskórósok
H5	Alföldi sztyepprétek

I	Nem rudeális pionír növényzet
I1	Árterek és zátonyok pionír növényzete
I2	Löszfálnövényzet
I3	Sziklafalak és kőfalak pionír növényzete
I4	Görgeteg pionír növényzet

J	Liget- és láperdők
J1	Fűz- és nyírlápok
J2	Égerlápok és égeres mocsárerdők
J3	Bokorfűzesek
J4	Fűz- és nyárligetek
J5	Égerligetek
J6	Tölgy-kóris-szil ligetek

K	Üde lomboserdők
K1	Alföldi gyertyános-tölgyesek és üde gyöngyvirágos-tölgyesek
K2	Hegyvidéki gyertyános-tölgyesek
K3	Nyugat-délnyugat-dunántúli bükkösök és gyertyános-tölgyesek
K4	Dél-déldunántúli ezüst hársas-bükkösök és gyertyános-tölgyesek
K5	Középhegységi szubmontán és montán bükkösök
K6	Törmelékletjő erdők, szurdokerdők és sziklai bükkösök
K7	Üde mézskerülő tölgyesek és bükkösök

L	Zárt száraz lomboserdők
L1	Mészkedvelő és melegkedvelő tölgyesek
L2	Cseres-tölgyesek
L3	Lombelegyes, tölgyes jellegű sziklai maradványerdők
L4	Száraz mézskerülő tölgyesek

M	Fellazuló száraz lomboserdők és cserjések
M1	Molyhos tölgyes bokorerdők
M2	Tatárjuharos lösztölgyesek
M3	Sziki tölgyesek
M4	Pusztai tölgyesek
M5	Borókás-nyárasok
M6	Sztyeppcserjések
M7	Sziklai cserjések
M8	Száraz-meleg erdőszegélyek

N	Fenyőerdők
N1	Mészkerülő erdeifenyvesek
N2	Mészkedvelő erdeifenyvesek
N3	Lucfenyvesek

O	Másodlagos, illetve jellegtelen származék mocsarak, rétek és gyepek
O1	Kiszáradó, jellegtelen és másodlagos mocsarak és sásosok
O2	Zavart és degradált felszínű iszapnövényzete
O3	Ártéri és mocsári ruderális gyomnövényzet
O4	Ártéri félrunderális gyomnövényzet
O5	Alföldi gyomos száraz gyepek
O6	Alföldi gyomos üde gyepek
O7	Domb- és hegyvidéki gyomos szárazgyepek
O8	Domb- és hegyvidéki gyomos üde gyepek
O9	Másodlagos, egyéves homoki gyepek
O10	Természetközeli mezsgyék, rézsúk és gátak növényzete

O11	Természetközeli gyepek felhagyott szántókon
O12	Felhagyott szőlők és gyümölcsösök
O13	Taposott gyomnövényzet

P	Természetközeli, részben másodlagos gyep-erdő mozaikok
P1	Zárt erdők helyén kialakult vágáscserjések és őshonos fafajú pionír erdők
P2	Spontán cserjésedő-erdősődő területek
P3	Fiatal erdőstítés degradált, természetközeli gyepparadványokkal
P4	Fáslegelők
P5	Gesztenyeligetek
P6	Kastélyparkok és arborétumok az egykori vegetáció maradványaival vagy regenerálódásával

R	Másodlagos, illetve jellegtelen származék-erdők és ligetek
R1	Spontán beerdősödött területek részben betelepült cserje- és gyepszinttel
R2	Tájidegen fafajokkal elegyes erdők részben túlélt/betelepült cserje- és gyepszinttel
R3	Jellegtelen telepített erdők részben betelepült cserje- és gyepszinttel

S	Telepített erdészeti faültetvények és származékaik
S1	Akácok
S2	Nemes nyárasok
S3	Egyéb tájidegen lombos erdők
S4	Erdei- és feketefenyvesek
S5	Egyéb tájidegen fenyvesek
S6	Nem őshonos fajokból álló spontán erdők és cserjések
S7	Facsoportok, erdősavók és fasorok (fásítások)

T	Agrár élőhelyek
T1	Egyéves szántóföldi kultúrák T1G gabona; T1K kukorica; T1N napraforgó; T1R repce
T2	Évelő szántóföldi kultúrák (pl. lucerna, vörös here)
T3	Zöldség- és dísznövénykultúrák
T4	Rizskultúrák
T5	Vetett rétek és legelők
T6	Kistáblás mozaikok
T7	Nagyüzemi szőlők és gyümölcsösök
T8	Kiszüemi gyümölcsösök és szőlők
T9	Kiskertek

U	Egyéb élőhelyek
U1	Belvárosok, lakótelepek
U2	Kertvárosok
U3	Falvak
U4	Telephelyek, roncsterületek
U5	Meddőhányók
U6	Nyitott bányafelületek
U7	Homok-, agyag- és kavicsbányák, csupasz löszfalak, digó- és kubikgödrök
U8	Folyóvizek
U9	Állóvizek